

BUTLLETÍ BIBLIOGRÀFIC

ALBERT ROSSICH

FRANCESC VICENT GARCIA:
TRES SEGLES I MIG DE REFERÈNCIES ESCRITES *

La fama literària de Francesc Vicent Garcia, el «Rector de Vallfogona», ja ha sobrepassat els tres segles i mig. Al llarg d'aquest temps, el seu nom i la seva obra no han cessat d'influir sobre la cultura catalana, tant en l'àmbit literari culte com en el camp de la cultura popular. És cert, amb tot, que la consideració en què se l'ha tingut ha patit extraordinàries fluctuacions, passant d'ésser el protagonista indiscutit de la millor poesia catalana al culpable d'haver-la enfonsat dins la més abjecta mediocritat. L'anàlisi de les referències bibliogràfiques a l'obra del nostre autor¹ ens permetrà detectar les causes de la davallada del prestigi literari de Garcia.

Cal advertir, però, que la gran abundància de textos referents al rector m'ha obligat a ser selectiu en els escrits de la Renaixença ençà: la bibliografia esmentada en la nota anterior m'estalvia de citar molts articles i llibres que fan referència de passada al nostre poeta.² He d'afegir, finalment, que no m'he proposat

---

* Una anterior versió d'aquest estudi, molt resumida i sense notes, aparegué, sota el títol *La fortuna literària de Francesc Vicent Garcia*, dins l'opuscle de DIVERSOS AUTORS, *IV Centenari del Naixement del Rector de Vallfogona. 1582-1982. Francesc Vicenç Garcia i la seva època*, «La Segarra», Santa Coloma de Queralt [Valls] 1982, 17-20. Em plau d'agrair a Amadeu-J. Soberanas, Antoni-Lluc Ferrer i Jacint Bassó algunes observacions que m'han permès completar aquest treball.

1. El primer inventari bibliogràfic sobre Francesc Vicent Garcia és el d'Antoni BULBENA, *Curiositat bibliogràfica* [«Bibliografia vallfogonesca»], dins «Calendari català pera l'any 1900, colleccionat y publicat per Joan B. BATLLE», 128-135. L'autor inventaria les diverses edicions de l'obra del rector, amb algunes omissions, i un bon nombre d'articles i llibres que hi fan referència, agrupats sota l'epígraf «Biografies, obres soltes, fragments, &». Una bibliografia molt més exhaustiva aparegué dins la carpeta intitolada *Els Goigs i les cobles del Dr. Francesc Vicent Garcia, Rector de Vallfogona (1582-1623)*, en el 352 aniversari de la seva mort. Ordenació, bibliografia i aparat crític a cura de TORRELL DE REUS [Salvador Torrell i Eulàlia]. Comissió Aniversari del Rector de Vallfogona, Vallfogona de Riucorb [Barcelona, Impremta Altés] 1975. La bibliografia de TORRELL DE REUS fou reeditada, ampliada, dins la cinquena edició de Ramon CORBELLÀ, *El Rector de Vallfogona i els seus escrits*, Josep Martí Morera, ed., Barcelona 1976, 199-212, i, novament ampliada, dins Antoni MUNDO, *Francesc Vicenç Garcia, Rector de Vallfogona*, Fundació Roger de Belfort, Santes Creus [Barcelona] 1982, 247-258. L'únic retret que se li pot fer, a part d'alguns errors i omissions, és una certa manca de sistematització en les citacions o la inclusió d'algunes entrades mal comprovades.

2. Per raons d'espai no incloc aquí textos que aporten poques coses noves al coneixement de l'obra de Garcia ni, naturalment, meres ressenyes periodístiques o reportatges, així com

d'inventariar aquí els manuscrits i edicions de Francesc Vicent Garcia ni les antologies que n'inclouen poemes, sinó presentar, d'una forma més amena que una mera llista comentada de textos sobre Garcia, una panoràmica històrica que permeti agrupar en nota tota la bibliografia que posseïm avui sobre aquest disdicit poeta barrocat català.

Si analitzem les referències escrites a l'obra de Francesc Vicent Garcia, conegut a l'època barroca amb el sobrenom poètic de Garceni, veurem que ben poc després de la seva mort ja és exaltat com un poeta excel·lent. En els reculls manuscrits dels poetes del seu temps és presentat com «aquell que tan elegant / tant sa pàtria com sa llengua / enriqué ab tan bells esmalts».³ I un altre compilador de poesia barroca, aquest de finals del segle XVII, escriu: «Lo rector de Vallfogona, / dit Garceni lo pastor, / de Catalunya és honor / i de Apolo té corona».⁴

Però no són només els reculls poètics que ens transmeten els elogis a Garcia; el seu prestigi ja era reconegut per tots els sectors de la intel·lectualitat catalana. Gaspar Sala i Berart (si l'atribució tradicional és correcta), en escriure la *Proclamación catòlica* elevada al rei Felip IV pels consellers de Barcelona, passant revista a les glòries catalanes, afirma, contundent: «En nuestros tiempos floreció en la poesía catalana el doctor García, rector de Vallfogona, cuyos poemas son celebrados por insignes en la agudeza, dulzura y propiedad de pensamientos, y los admiró por raros el Fénix de la castellana, Lope de Vega Carpio».⁵ Encara, l'anònim autor de la *Famosa Comedia de la entrada del marqués de los Vélez en Cataluña* encapçala l'obra amb una endreça *A quien quisiera leer la Comedia*, on reproduïx uns versos del nostre poeta que considera profètics, al qual —diu— «no me desdeño de nombrarlo, por ser el más venerado resguardo de Apolo, el doctor Benito García, rector de Vallfogona»;⁶ i Josep Blanc en copia també uns altres versos per il·lustrar un episodi històric, l'enfrontament entre el bisbe Joan de Montcada i els còsols de Tarragona, dins el seu *Arxiepiscopologi* acabat l'any 1665.⁷ El nom de Garcia havia esdevingut obligatori en

---

obres d'estricta divulgació. Tampoc no faig referència als estudis sobre Garcia inclosos en històries de la literatura per a ús escolar. Vull afegir que en el text de l'article m'he proposat d'estalviar al lector el pintoresquisme de respectar l'ortografia original dels fragments reproduïts. En canvi, no he pas normalitzat les citacions de les notes.

3. Fragment del poema titulat *Als crítics y zoylos lectores* amb què Batista MIRAMBELL prologa la compilació *Recreo y Jardí del Parnas* (text del ms. 229 de la Biblioteca Provincial de Palma, datable l'any 1631, f. 4).

4. Fragment de l'endreça *Al lector* que obre la compilació *Curiositat Catalana*, feta per CARSELIO i datable a finals del segle XVII, segons l'edició de Salvador MESTRES, *Poesías perdidas de Vallfogona: Poetas ignorados*, dins «Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», tom II, Barcelona 1868, 411. (Se n'edità una separata, datada, segons Palau, en 1867. Per altra banda, a la biblioteca de l'Acadèmia se'n conserva la comunicació manuscrita, amb data de 1859, al lligall núm. 5 d'«Asuntos Históricos de Cataluña»).

5. [Gaspar SALA I BERART?], *Proclamación Católica a la Magestad Piadosa de Felipe el Grande, Rey de las Españas, y Emperador de las Indias Nuestro Señor*. Los Consellers, Consejo de Ciento de la Ciudad de Barcelona. Sebastian, y Jayme Matevad, [Barcelona] 1640, 91.

6. ANÒNIM, *La Famosa Comedia del Marques de los Vélez en Cataluña, rota de las tropas castellanas, y assalto de Monjuich*, Jayme Romeu, Barcelona 1641, ff. [2-2v]

7. JOSEP BLANCH, *Arxiepiscopologi de la Santa Església Metropolitana i primada de Tarra-*

parlar de la poesia catalana de l'època, i així veiem que és escollit com a representant de la poesia vernacla en el *Vexamen* de Fontanella,⁸ esmentat per Josep Elies Estrugós^{8 bis} i utilitzat per Narcís Julià com a model literari en el seu curs de preceptiva literària, el *Parnàs català*.⁹

L'esment de Lope de Vega en relació amb Garcia que hem vist més amunt és extraordinàriament revelador de la consideració en què es tenia el nostre autor: Lope representava, en efecte, el cim més alt de la literatura castellana de tots els temps. L'anècdota de l'encontre dels dos poetes als afores de Madrid, tan reproduïda pels biògrafs de Garcia, és falsa, com ja demostrà Menéndez y Pelayo,¹⁰ i segurament no és certa la recíproca admiració que els uní, com va suggerir Rubió i Ors, el qual s'estranyà que Lope de Vega no esmentés el nostre poeta dins *El Laurel de Apolo*,¹¹ on tants poetes menors tingueren cabuda només perquè foren amics de Lope. L'amistat entre els dos «ingenis» literaris, però, és un lloc comú entre els que parlen de Garcia des del segle XVII, i Josep Romeguera s'hi refereix afegint fins i tot que Lope escriví en català per influència del nostre escriptor: «Lo Cigne de Castella Lope de Vega, a l'agut hetxiç ab què burlesca Tersicore se folgava en nostra lle[n]gua, aprengué ab la lira de Apolo a cantar metros catalans, i a sos ecos pogueren tenir zelos les nimfes del Tajo de les sirenes d'estes riberes, i los obeliscos de Pirene donar vaia als aires de Guadarrama».¹²

La fama de Francesc Vicent Garcia arriba al seu zenit amb la publicació de la seva obra poètica per l'Acadèmia dels Desconfiats de Barcelona l'any 1703.¹³

gona. Transcripció i prologació de Joaquim ICART. Vol. II. Agrupació de Bibliòfils de Tarragona, Tarragona 1951, 172.

8. Francesc Fontanella fou encarregat de compondre el vexamen de les obres presentades al «Certamen poètic en alabança de Sant Tomàs» celebrat a Barcelona el 15 de març de 1643. En aquesta llarga composició, Virgili representa la poesia llatina, Garcilaso la castellana, i Ausiàs Marc i Francesc Vicent Garcia la catalana (el primer en l'ocasió de referir-se a les octaves catalanes i el segon respecte dels romanços catalans). Heus aquí el que diu del nostre autor: «Viu aquí al pastor Garcení / eloquentíssim pastor, / que a las musas catalanas / a donat immortal nom. / Garcení, que en Vallfogona / regi ramat abundos / ara'als catalans llunatichs / ritg ab son accent sonor, / que regiria las pedras / ab mes acert que Amphion, / y surcaria Neptuno / sobrel vaxell escamos». La transcripció és feta del ms. 83493 de la Biblioteca de l'Institut del Teatre de Barcelona, 279.

8 bis. Joseph Elias ESTRUGOS, *Fenix catala, o llibre del singular privilegi, favors, gracias, y miracles de Nostra Senyora del mont del Carme*, Esteve Bartau, Perpinya 1644, endreça *Al lector*, s.f.

9. V. Albert ROSSICH, *Una Poètica del Barroc*. El «Parnàs Català», Col·legi Universitari, Girona 1979, esp. *64.

10. V. Marcelino MENÉNDEZ Y PELAYO, *Orígenes de la novela*, Edición Nacional, vol. III, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid 1962 (2.ª ed.), 120. La facècia ja apareix atribuïda a Juan Rufo dins els *Apotegmas* que aquest escriptor publicà en 1596.

11. V. Joaquim RUBIÓ Y ORS, *Lo Doctor Vicens Garcia y sas obras literarias*, dins «Jochs Florals de Barcelona en 1863», Barcelona 1863, 106.

12. Joseph ROMAGUERA, *Atheneo de Grandesa sobre Eminencias cultas-Catalana Facundia ab Emblem[mas] Ilustrada*. Part I, Joan Jolis, Barcelona 1681, ff. [7-7v].

13. *La Armonia del Parnàs, mes numerosa en las poesias varias del atlant del cel poetic, lo Dr. Vicent Garcia, Rector de la Parroquial de Santa Maria de Vallfogona*. Recopiladas, y

El volum inclou una biografia escrita per fra Manuel de Vega i de Rovira, que signava amb el pseudònim vallfogonès de Rector de Pitalluga,¹⁴ una explicació

emendades per dos Ingenis de la molt illustre Acadèmia dels Desconfiats. Rafel Figuerò, Barcelona 1703. Aquesta és l'edició *princeps* de les obres de Garcia, com va afirmar Ramon CORBELLÀ, *Lo Rector de Vallfogona i los seus escrits*, Imprempta «La Hormiga de Oro», Barcelona 1921, 56-61 i 64-65. El dubte sorgí quan Fèlix TORRES AMAT, dins les *Memorias para ayudar a formar un Diccionario critico de los Escritores catalanes*, Imprenta de J. Verdager, Barcelona 1836, 272, donà notícia de l'exemplar que du la data de 1700, tot i que notava que Josep SALAT (*Catálogo de las obras que se han escrito en lengua catalana desde el reinado de Jayme el Conquistador*, p. 19, inclòs a continuació de la segona edició de la *Gramatica y apologia de la llengua catalana per lo D. Joseph Pau Ballot y Torres*, estampa de Joan Francisco Piferer, Barcelona s.d.) ja havia assenyalat com a primera edició la de 1703. (En realitat, el text de Salat és substancialment una apropiació fraudulenta d'un catàleg que elaborà Antoni Elies i Robert, com espero poder demostrar en una altra ocasió; però justament en aquest punt rectificava l'original d'Elies, la qual cosa dóna més valor a la notícia de Salat.) Malgrat que és evident que l'edició de 1700 és furtiva (la tipografia podria ser de finals del segle XVIII o de començaments del XIX, però el fet que aparegui al catàleg suara esmentat d'Elies demostra que és anterior a 1795; vegeu, malgrat això, Antonio PALAU Y DULCET, *Manual del librero hispanoamericano*, tom VI, Librería Palau, Barcelona 1953, 69, núm. 98217), encara hi ha autors que creuen que és la primera. Per exemple, Antoni Comas, que no va poder esmenar-ho sinó en una desafortunada nota a peu de pàgina (Antoni COMAS, *Història de la literatura catalana*, vol. IV, Edicions Ariel, Esplugues de Llobregat 1972, 649, nota 23). Ernest MOLINÉ Y BRASÉS (*La Acadèmia dels Desconfiats*, dins «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», IX, 1918-1920 [1921], 8-10), sosté la teoria errònia que la data de 1700 és la del manuscrit original, i que s'acabà d'estampar en 1703, intentant així conciliar l'existència de les dues edicions com si fossin dues versions d'una mateixa edició, i és seguit en això per Joseph R. CARRERAS Y BULBENA (*Constitució y Actes conservades de la Acadèmia Desconfiada, anomenada també Escola y Acadèmia dels Desconfiats*, dins «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», X, 1921-1922, 381; n'hi ha una separata amb el títol *La Acadèmia desconfiada y sos acadèmichs*, Tallers Gràfics «Atlas», Barcelona 1922, 109). En el lloc citat, aquest darrer autor interpreta malament una afirmació de José María PELLICER Y PAGÉS (*Santa Maria del Monasterio de Ripoll, nobilissimo origen y gloriosos recuerdos de este célebre Santuario, hasta el milenario de su primera dedicación*, Establecimiento tipográfico de Feliciano Horta, Mataró 1888, 205), i creu que el pes de l'edició de les obres de Garcia caigué sobre fra Manuel de Vega: aquest es limità segurament a investigar i redactar la biografia del rector; el responsable de l'edició fou Joaquim Vives i Ximénez. Hem d'afegir que l'edició de 1703 va ser objecte d'una sàtira que donà parcialment a conèixer Moliné i Brasés en un apèndix al seu article esmentat més amunt (*ibid.*, p. 63); avui es troba dins el manuscrit 73 de la Biblioteca de Catalunya, ff. 41-43. L'autor d'aquesta composició s'anomena a si mateix «Prior de Rasquera», i les seves observacions foren replicades per Llorenç de Barutell (que adoptà el pseudònim d'«hermita de Pruneras») en un romanç i un sonet que avui es poden llegir dins l'edició de les obres de Garcia de 1840 esmentada en la nota 27, 208-210. Les observacions més útils, però, sobre l'edició que motiva aquesta nota són encara les de Jordi Rubió (Jorge RUBIÓ BALAGUER, *Literatura catalana*, dins Guillermo DÍAZ-PLAJA [dir.], *Historia general de las literaturas hispánicas*, vol. IV, primera parte, Ed. Barna, Barcelona 1953, 652-653). Vegeu també Albert ROSSICH, *Per una edició crítica de l'obra de Francesc Vicent Garcia*, dins «L'Estruç», núm. 1 (II època), abril de 1982, 3-4.

14. Jordi Rubió, al llibre esmentat més amunt, 557 i 563, i també al vol. V, 1958, 268 i 274, transcriu, erròniament, «Pittaluga»; Antoni Comas, per altra banda, al seu llibre esmentat igualment a la nota anterior, llegeix, però no pas sistemàticament, «Pitalluga» (escrit així a les pp. 649, 653 i 654, però no a la 82). Cal llegir, en efecte, Pitalluga, i la derivació més malevolva que recull el P. Batllori, sens dubte procedent de la tradició oral, «Pitallung» ho confirma indirectament (Miquel BATLLORI, *El Rector de Vallfogona, quatre-cents anys després*,

dels problemes de l'edició, a cura de Joaquim Vives i Ximénez (el «Rector dels Banys») i una dedicatòria de Joan de Gualbes («Rector de Bellesguard») a l'Acadèmia des Desconfiats. El prestigi d'aquesta edició féu que Antoni de Bastero n'adoptés l'ortografia en la transcripció de textos occitans i catalans dins *La Crusca provenzale*: «L'ortografia degli antichi era pessima e confusissima» —diu—; «onde, per agevolare al lettore l'intelligenza degli esempi e de' passi antichi provenzali, ho procurato di ridurli alla più chiara e distinta ortografia; circa la quale mi sono per lo più conformato con quella che ritennero gli accademici barcellonesi nella impressione delle rime del nostro Garcia».¹⁵

Tot al llarg del segle XVIII, i més enllà, l'Acadèmia manifesta la gran admiració que sent per Garcia: sembla que fra Agustí Eura escriví unes composicions en lloança del nostre autor,¹⁶ i Pere Serra i Postius l'esmenta reiteradament en els seus llibres.¹⁷ Encara, els anys 1804 i 1805 els acadèmics intenten novament imprimir les obres de Garcia, revisades,¹⁸ i el poeta és esmentat com a autoritat

---

dins Antoni MUNDO, op. cit. a la nota 1, 19), així com el joc de mots que fa el Prior de Rasquera (dins la sàtira esmentada en la nota anterior) amb «ballaruga».

15. Antonio BASTERO, *La Crusca provenzale, ovvero, le voci, frasi, forme, e maniere di dire, che la gentilissima, e celebre Lingua Toscana ha preso dalla Provenzale; arricchite, e illustrate, e difese con motivi, con autorità, e con esempi*, Stamperia di Antonio de' Rossi, Roma 1724, 27. El fet no passà desapercbut als erudits posteriors: segons que em comunicà el professor Soberanas, a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona es conserva una ortografia catalana amb un pròleg de Josep Bellvitges que ho fa notar; i al manuscrit intitulat *Papers canonge Jaume Ripoll*, conservat a l'Arxiu Episcopal de Vic (Miscel·lània en foli, vol. IX, f. 51v), es remet també al llibre de Bastero, a propòsit de l'elogi que es fa a Francesc Vicent Garcia.

16. La notícia prové de J[oaquín] MIRET Y SANS, *Dos siglos de vida académica*, dins «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», IX (1918-1920 [1921]), 180. L'autor hi afirma que el 20 de novembre de 1805 «D. Vicente Doménech lee sonetos y décimas en catalán en elogio del Rector de Vallfogona, escritos por fray Agustín Eura, Francisco Fontanella y otros». Potser volia dir que es llegiren poemes de Doménech en elogi de tots aquests autors. En tot cas, no conservem poemes d'Eura o de Fontanella (en aquest cas, l'error és segur, si no es tracta del fragment copiat en la nota 8) dedicats a Garcia. Vegeu, però, Jordi RUBIÓ, op. cit., vol. V, 281. D'Eura tenim una referència de passada al «gran Garcia»; vegeu Modest PRATS, *Notes sobre la «Controvèrsia sobre la perfecció de l'idioma català»*, dins «Els Marges», núm. 2 (setembre del 1974), 37.

17. Diverses vegades és esmentat dins Pedro SERRA Y POSTIUS, *Prodigios y finezas de los Santos Angeles, bechas en el Principado de Cataluña, ilustradas con dos copiosos índices: uno historico de los autores de los manuscritos que en este libro se citan, y se hace mencion, y otro particular, y notable de toda la obra*, Imprenta Jayme Surià, Barcelona 1726, 31 (on és qualificat de «el Fenix de la Poèsia Catalana»), 57 i 272. Al manuscrit del mateix autor *Biblioteca Catalana*, acabat l'any 1736 i que es conserva a la Biblioteca Nacional de Madrid amb el número 13604, surt citat als ff. 15 (amb la informació ratllada, per repetida), 103-103v i 106. És curiós que la referència al nom de «Benito Garcia» (amb què es divulgà l'obra del rector en manuscrits siscentistes) que fa Serra al primer llibre portés Comas a creure que existia un poeta català d'aquest nom a començaments del segle XVIII (v. l'obra esmentada a la nota 13, 722).

18. A l'Arxiu de l'Acadèmia de Bones Lletres (llogall 28, s.f.) s'informa que per «revisar, coordinar, y en cuanto menester sea, fundir de nuevo las Poesias de Vallfogona en terminos que puedan darse à luz, se comisionan à los socios R[amón Ignacio] de Sans, Ciro Valls y P. Prov[incia]l Fr. Ramon Pujadas» (junta del 18 de maig de 1804), i una altra junta de 15 de novembre de 1805 decideix que «habiendose hecho presente el Oficio del Secret[ari]o

dins el projecte de fer un diccionari català.¹⁹ Ja havia aparegut entre els grans poetes catalans en un romanç sobre les *Proeses que les barceloneses dones han ostentat en lo siti de l'any 1706*.²⁰ En general, es pot dir que entre els sectors cultes el prestigi de Garcia no ha disminuït, i no serà sobrer recordar que Josep Finestres s'hi refereix en una carta, aplicant-se uns versos del rector de Vallfogona.²¹

Ja dins el segle XIX, el «Diario de Barcelona», ressenyant el llibre de Pere Mercè i Santaló *Los set Salms penitencials*, recordava el «Fénix de los poetes catalanes, el célebre Vallfogona».²² Josep Pau Ballot, en la seva *Gramàtica i Apologia de la llengua catalana*, posà l'obra de Garcia com a model literari, al costat d'Agustí Eura, Ignasi Ferrera i Josep Romeguera.²³ Per Joan Làrios de Medrano, cap als anys vint del segle passat, el sol nom del Rector de Vallfogona representava la poesia catalana,²⁴ i el malaguanyat Enric Gibert reproduïa uns versos del nostre autor dins la novel·la històrica *Urso Modenna*, d'un romanticisme exaltat.²⁵ Però encara és més significatiu que la poesia de Francesc Vicent Garcia iniciï la primera col·lecció de clàssics catalans, l'any 1840:²⁶ em refereixo

---

del Sto. Tribunal de la Inquis[ic]ión sobre la impresion de las obras de Vallfogona, y expuesto Dn. Miguel de Castells q[u]e la Junta de Poesías [sic] opinaba, q[u]e los de Vallfogona q[u]e se permiten publicar, se haga en un tomo solo de un tamaño regular q[u]e será el primero de Poesías q[u]e imprima la Acad[emi]a, clasificandolas en sagradas, serias, morales y jocosas; y que cuando estas no basten para llenar el tomo, se añadan Poesías de otros Autores baxo el mismo metodo» (notícies aquestes que m'ha comunicat Amadeu-J. Soberanas). Sobre aquesta qüestió parla breument Joaquim Miret i Sans, dins el treball esmentat a la nota 16, 179 i 180. La història accidentada d'aquesta edició durà encara força anys: en una junta del 21 de juny de 1816 «se acuerda publicar las poesías catalanas antes que las de Vallfogona en atención á que las de éste darán mucho trabajo en suplir los versos que se le quitan» (!). Tot i que Cirus Valls arribà a redactar el pròleg d'aquest llibre, mai no fou publicat (v. E[rnest] MOLINÉ Y BRASÉS, *Apéndice* [a J. MIRET Y SANS, *Dos siglos de vida académica*, op. cit. a la nota 16], 359-361).

19. V. l'article de Joaquim Miret i Sans suara esmentat, 103.

20. ANÒNIM, *Proeses que las Barcelonesas Donas han ostentat en lo siti del any 1706*, Barthomeu Giralt Estamper, Barcelona s.a. [1706?]. L'esmenta Jordi Rubió (vol. V de l'op. cit. a la nota 14, 217, 271 i 272).

21. V. Ignasi CASANOVAS, S.J., *Josep Finestres. Estudis biogràfics*, Biblioteca Balmes, Barcelona 1932, 440, i Íd., *Josep Finestres. Epistolari*, vol. I, 1933, 384. S'hi refereix Jordi Rubió, op. cit., vol. IV, 1.ª part, 561, i vol. V, 269. En aquest últim passatge esmenta l'admiració que li tenien també Josep Vega i Sentmenat i Rafael d'Amat, el baró de Maldà. Recordem que també Jaume Ripoll l'elogia en els seus manuscrits (vegeu la nota 15).

22. V. Jordi RUBIÓ, op. cit., vol. V, 269.

23. V. Joseph Pau BALLOT Y TORRES, op. cit., en la nota 13, 211-215. Val la pena notar que l'època barroca era considerada encara un període gloriós de la literatura catalana, el temps «en que florí mes dita llengua» [el català], o sigui, el que va «dels escrits de 1600, fins als de las últimas corts celebradas en 1702» (*ibid.*, 263).

24. V. Joan ALEGRET, *Joan Làrios de Medrano: Poemes*, dins «Els Marges», 18 i 19 (gener i maig del 1980) [1981], 82-94.

25. V. Enric GIBERT, *Urso Modenna. Escenas milanesas del siglo XIV*, Imprenta de A. Berdeguer, Barcelona 1840, 160.

26. V. R[amon] ARAMON I SERRA, *Las edicions de textos catalans medievals*, dins *Actas del VII Congreso Internacional de Lingüística Románica* (1953), «Boletín de Dialectología Es-

a la «Collecció d'Obres antigues catalanes» que van fundar Josep Maria de Grau i Joaquim Rubió i Ors, i això per «conservar per medi de ses obres lo idioma català estimat». ²⁷ Rubió i Ors, ²⁸ com també Pers i Ramona, ²⁹ considerava aquest fet com una fita decisiva en la nostra Renaixença literària. I de la mateixa manera que l'edició de 1703 s'havia convertit en un model ortogràfic, els editors del segle XIX pretengueren complir la mateixa funció en adoptar «una ortografia moderna qual reclama nostre idioma per nivellar-se ab la de lo espanyol, francès e italià». ³⁰

L'any anterior, «una societat de catalans» (Joan Cortada, Miquel Anton Martí i Lluís Bordes) publicà el *Diccionari català-castellà-llatí-francès-italià*, i iniciaven així el *Pròleg*: «Vergonyós i lamentable és, per cert, l'olvit en què jau de temps immemorial la llengua catalana, la hermosa llengua en què foren escrites les *Constitucions de Catalunya*, que són l'admiració de l'univers, i en què concebiren i expressaren sos gallards e ingeniosos pensaments lo facundíssim Ausiàs Marc i lo inimitable Garcia». ³¹ I una de les primeres publicacions periòdiques de la Renaixença, «Lo Verdader Català», inclou dos articles, signats per M.R.B., les lloances a Garcia del qual fan explicar a Josep Maria de Casacuberta que «de la primacia que entre els escriptors catalans atorga al Rector de Vallfo-

---

pañola», 1955, 200-201. Ferran SOLDEVILA (*Història de Catalunya*, Editorial Alpha, Barcelona 1963, 2.ª ed., 1307-1308) fa notar que el prefaci de les edicions de 1820, 1830 i 1840 «és tant com un elogi del poeta un cant a la Constitució de l'any 12», i com el nom de Garcia apareix enllaçat amb el liberalisme. Això és encara més clar llegint el final de la *Vida del célebre Doctor Visens Garcia Rector de Vallfogona per D. L.*, que figura a les edicions de Garcia de 1845 i 1847: «Estas noticias apreciables son las que per zel de aquells rectores [els de l'edició de 1703] nos quedan: conservilas perpetuamente la imprenta en honor del gran Garcia, tan combatut de la enemistat y dels infortunis; y la provincia de Catalunya, part integrant de la gran Constitucional Nació Espanyola, gosias en la memoria de un fill seu que honra y acredita la illustració catalana y la puresa de son armonios y apreciable idioma» (31). Encara al final del segle el període barroc és considerat una època clàssica de la literatura catalana; així, l'intent de publicar les obres de Fontanella s'emmarca en una collecció, que restà interrompuda, batejada «Biblioteca Catalana del segle XVII» (v. Jordi RUBIÓ, op. cit., vol. IV, 1.ª part, 595).

27. Vicens GARCIA, *Poesias Jocosas y Serias del Célebre Dr. ...., Rector de Vallfogona*, Estampa de Joseph Torner, Barcelona 1840, V (Aquests mots reproduïxen els que apareixien a la segona edició de 1820, V).

28. V. l'abrandada *Advertencia* amb què Josep Maria de Grau i Joaquim Rubió i Ors presenten la «Collecció de obras antigas catalanas» a la fi de l'edició de Garcia de 1840 (op. cit., I-IV de les *Mostras de la Collecció de Obras antigas catalanas, escullidas entre las dels nostres millors poetas y prosistas*).

29. Magín PERS i RAMONA, *Historia de la Lengua y de la Literatura catalana, desde su origen hasta nuestros dias*, Imprenta de José Tauló, Barcelona 1857, 164, 220 i 222.

30. Vicens GARCIA, *Poesias Jocosas y Serias del Célebre Dr. ...., Rector de Vallfogona*, Imprenta Nacional de Joseph Torner, Barcelona 1820, III (pròleg reproduït per les edicions posteriors).

31. *Diccionari Català-Castellà-Llatí-Frances-Italià*, per una societat de catalans, Imprèsma de Joseph Torner, Barcelona 1839, 3. Un dels seus autors, Bordes, inclou dues poesies de Garcia i una succinta biografia del rector dins una obra escolar (Luis BORDAS, *Coleccion de Temas para ejercitarse en la traduccion del catalan al castellano, y practicar las reglas de la gramática castellana*, Libreria de la Sra. Viuda de Mayol, Barcelona 1857, 107-110 i 124-134), amb comentaris lingüístics.

gona ja no és responsable el seu propi tarannà, ans ho és el de la seva època».³²

Això no obstant, paral·lelament a aquesta pervivència de la fama literària de Garcia, sorgeixen les primeres veus que rebutgen el prestigi de què gaudia el nostre autor. La primera és encara tímida, i cal llegir entre línies el text amb què Pere Mata presenta *Lo vot complert* per endevinar que una indissimulada incomoditat li fa dir, parlant del català literari: «Ridículo es (...) escribir en nuestros días el catalán a la manera que le hablaban nuestros antepasados. Si en el día se lee cualquiera de las bellas producciones del célebre García, conocido vulgarmente por el *Rector de Vallfogona*, la mayor parte de sus palabras son para muchos lo que las voces griegas; y aun las que se dejan comprender no tienen entre nosotros ningún séquito, como no sea en el riñón de Cataluña o entre aquellos pedantones que todos ridiculizamos justamente diciéndoles que "parlen llimat". Y no hacemos estas indicaciones para disminuir el justo mérito de aquel poeta; mérito que acatamos, como los que más, y contra el cual no pueden dirigirse los tiros de nuestra censura, por cuanto García escribió como se hablaba entonces, y aun cuando cupiese alguna diferencia, era entonces mucho más disimulable su esmero en acomodarse a las reglas gramaticales».³³

És entrada la segona meitat del segle XIX que la fortuna de l'obra de Garcia s'ensorra de cop en la tradició literària culta, bé que el mite del Rector es reforça a nivell popular:^{33 bis} la seva fama s'adapta als nous mecanismes de transmissió de la cultura popular, generats pels canvis sociològics que provoca la industrialització, i se'n fan auques,³⁴ el personatge esdevé protagonista d'obres literàries destinades al gran públic³⁵ i serveix per batejar periòdics de caràcter

32. V. Josep Maria de CASACUBERTA, «*Lo Verdader Catalá*», primer òrgan periodístic de la *Renaixença* (1843), Editorial Barcino, Barcelona 1956, 47, 105, 129 i 130. El comentari de Casacuberta prové de la p. 47.

33. Pere MATA, Introducció a *Lo vot complert*, dins «*El Vapor*», 27 de juliol de 1836, cols. 11-14.

33 bis. Hi ha molta bibliografia que il·lustra aquesta popularitat: Carlos BORROMEIO [pseud.?], *Anécdotas y Cuentos que se atribuyen a Vicente García, Rector de Vallfogona, seguido de sus mejores poesías traducidas al castellano por .....*, Suc. de A. Bosch, Barcelona, s.d. [c. 1860]; Valeri SERRA i BOLDÚ, Fascicle *Vicent García*, dins *Arxiu de Tradicions populars recollides a Catalunya, València, Mallorca, Rosselló, Sardenya, Andorra i terres aragoneses de parla catalana*, Editorial Orbis, Barcelona 1928-1935 [n'hi ha una edició facsímil de Ricardo Olañeta, editor, Barcelona 1980]; Joan AMADES, *El Rector de Vallfogona*, Gráf. Calmell, Barcelona-Gràcia 1938; Amadeu AMENÓS, *El Sr. Rector de Vallfogona i el seu eixerit escolanet*, P. Bas, impressor, Igualada 1959; Albert TUGUES, *Lista de travesuras de Francesc Vicenç Garcia*, dins «*Jano*», núm. 412 (4-III-1980); etc.

34. V. Joan AMADES, Josep COLOMINAS i Pau VILA, *Imatgeria popular catalana. Les Auques*, vol. I, Editorial Orbis, Barcelona 1931. Reprodueix l'auca *Historia del Rector de Vallfogona*, núm. 75. Sucesor de Antonio Bosch, Barcelona s.d. [c. 1871, segons TORRELL DE REUS (v. nota 1)]. Recentment se n'han fet d'altres: J. CAMINS FREIXAS, *Auca intrascendent del Rector de Vallfogona. 1582-1623*, edició de J[osep] M[artí] M[orera] i T[orrell] de R[eus], Imp. Al·tés, Barcelona 1978; i Climent FORNER, *Auca del Rector de Vallfogona*, edició de l'Ajuntament de Vallfogona de Riucorb, Barcelona 1982.

35. Frederic Soler escriví un drama en vers amb Garcia de protagonista (SERAFÍ PITARRA, *Lo Rector de Vallfogona*, Llibreria d'Eudalt Puig, Barcelona 1871). Joaquim MOLAS (*Francesc Vicenç Garcia vs. Rector de Vallfogona*, dins «*Serra d'Or*», 1976, 34-35) en transcriu la defensa

satíric.³⁶ Allò que manté la seva popularitat entre els diversos sectors socials, però, és sobretot l'aspecte jocós i satíric de l'obra del rector i les contalles i anècdotes que s'expliquen del personatge. Per això Joaquim Molas es referia a la necessitat de diferenciar Francesc Vicent Garcia del que representa el nom de Rector de Vallfogona. Aquest sobrenom hauria de restringir-se al vessant escatològic i popular de l'obra de Garcia, i ens hauríem de referir amb el seu nom real —o amb el poètic de Garceni— a l'autor que la història de la literatura culta situa dins el primer període del Barroc català.³⁷

La immensa popularitat del Rector de Vallfogona és, sens dubte, allò que explica les resistències que alguns sectors de la Renaixença oposaran al descrèdit en què comença a caure l'obra de Garcia.³⁸ Encara un concursant als Jocs Florals de 1861 revela la seva fidelitat a la tradició literària que representa el nostre poeta: «Natural de Barcelona, / per a mi jamai hi haurà / una altra llengua més bona / que la que en son temps parlà / lo Rector de Vallfogona».³⁹ Però és que aquesta fidelitat es manté durant molt més temps: a Barcelona es fundà la «Societat Líric Dramàtica Lo Rector de Vallfogona», la qual celebrà el 2 d'octubre de 1876 una vetllada literària «en honor de lo il·lustre geni lo senzill poeta Vicenç Garcia» per tal d'«honrar la immortal memòria del llaurejat i popular poeta», que era comparat a Pere Serafí i Ausiàs Marc.⁴⁰ L'any 1879, en

---

que fa Soler de Garcia «per justificar la seva pròpia actuació: "venç l'heroi en la batalla / de valor dant proves reals, / però els altres generals / diuen que el valor li falla. / El rebaixa qui més calla; / el deshonra qui diu més. / ¿I creieu tal volta que és / perquè així un altre ho veja? / Enveja, don Joan, enveja, / només enveja i res més"». Més tard, Joseph FELIU Y CODINA (*Lo Rector de Vallfogona*, Espasa Germans y Salvat, Barcelona 1876) en féu una adaptació novellística.

36. Diu Joaquim Molas en l'article esmentat a la nota anterior: «Entre els mesos de juliol i desembre de 1874, un grup d'escriptors populars, entre ells Emili Coca i Collado, publicaren amb el títol de «Lo Rector de Vallfogona» un setmanari meitat costumista i meitat jocós (...). En els mesos d'abril i maig de 1902, en fi, Salvador Bonavia edità un nou setmanari amb el mateix títol rectoral ["El Rector de Vallfogona"] i amb un cos de col·laboradors prou brillant: Manuel Marinello, Lluís Millà, Ramon Suriñach Senties, Josep Aladern i bona part de la seva colla de Reus: Joan Puig i Ferrer, Alfons Maseras, Antoni Isern, etc.» (op. cit., 35). V. Joan TORRENT i Rafael TÀSIS, *Història de la premsa catalana*, vol. I, Editorial Bruguera, Barcelona 1966, 272-274, 292, 426-427.

37. V. Antoni RIBAS, *El Rector de Vallfogona 350 anys després* [entrevista amb Joan Bonet i Baltà i Joaquim Molas], dins «El Correu del dijous», Suplement de «El Correo Catalán», 11 de setembre de 1975, III.

38. Recordem que el mateix Verdager començà la seva carrera literària publicant unes dècimes vallfogonesques (v. Marià MANENT, *La poesia de Jacint Verdager*, pròleg a Jacint VERDAGER, *Obres Completes*, Editorial Selecta, Barcelona 1949, 3.ª ed., XV).

39. Cit. per Irmela NEU-ALTENHEIMER, *Per una nova lectura dels manuscrits inèdits dels Jocs Florals de Barcelona: 1859-1899*, dins *Actes del Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, Roma, 28 setembre-2 octubre 1982, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Montserrat 1983, 449-450.

40. *Resenya de la vetllada literària donada per la Societat Lo Rector de Vallfogona lo dia 2 de octubre de 1876 en obsequi als poetes premiats en lo Certàmen de la Mercé*, Estampa de la Renaixença, Barcelona s.d. [1876?], 3-5. Hi apareixen diversos poemes en lloança de Garcia. El premi del certamen l'obtingué un poeta que signa amb les inicials E. C. y C.; l'accèssit és anònim, però correspon a Enric Franco, segons consta a l'exemplar de la meua biblioteca, que li pertangué.

ocasió dels 256 anys de la mort del nostre poeta, se celebraren unes festes commemoratives organitzades per l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques a Vallfogona, de les quals es fan ressò diverses revistes catalanes.⁴¹ I Enric-Claudi li dedica enceses lloances en un número de la revista gironina «El Orfeonista» consagrat al nostre autor,⁴² a més d'estudiar-lo en diversos treballs erudits.⁴³ A desgrat de les crítiques, el prestigi del poeta encara és tan generalitzat que en 1882 l'Ajuntament de Barcelona fa col·locar el seu retrat a la Galeria de Catalans Il·lustres.⁴⁴

La publicació dels primers estudis seriosos sobre Garcia, una sèrie de monografies escrites per Joaquim Rubió i Ors,⁴⁵ potser va donar arguments als admiradors del rector per la dedicació constant a Garcia que representaven per part de la historiografia «oficial». Com veurem més avall, però, és justament a partir dels treballs esmentats que l'obra de Garcia començarà a ser bescantada, tot i que la fama del poeta es mantindrà encara en alguns ambients cultes fins a començaments del segle xx.⁴⁶ Es tracta, però, d'anècdotes aïllades; la crítica i l'eru-

41. Hi fa referència TORRELL DE REUS (op. cit. en la nota 1, 257-258 de l'última edició). Les revistes són «L'Esquella de la Torratxa», «El Eco del Centre de Lectura de Reus» [no he pogut comprovar si és la mateixa publicació que apareix amb el títol *Lo Centre de Lectura a la memoria del insigne poeta català, Dr. Francesch Vicens Garcia Rector de Vallfogona en lo 256è aniversari de sa mort*] i «L'Escut de Catalunya». TORRELL DE REUS (op. cit., 249) esmenta un article de Joan Bassegoda Nonell a «La Vanguardia» de 1976, sense especificar-ne la data. Una versió resumida d'aquest article deu ser el següent: Juan BASSEGODA NONELL, *Homenaje al «Rector de Vallfogona»*, dins «La Vanguardia», 29-VIII-1982, 27, que parla d'aquesta celebració excursionista. Sobre el mateix tema, v. també J. CASTELLÀ-GASSOL, *Vallfogona: un oasis a la vora del Corb*, dins «Avui», 13-VIII-1980, 9, i Id., *Reivindicació moderada del Rector de Vallfogona*, dins «Avui», 14-VIII-1980, 9.

42. Enrique-C[laudio] GIRBAL, *El Rector de Vallfogona*, dins «El Orfeonista», núm. X (enero de 1887), 145-148.

43. A part de les anotacions a Sinesio SABATER Y LLEDÓ, *Biografía del Dr. Francisco Vicente Garcia Rector de Vallfogona y juicio crítico de sus obras poéticas* (De la Revista de Gerona), Imprenta del Hospicio Provincial, Gerona 1882, cal esmentar sobretot l'opuscle *Una Obra en prosa del popular poeta Dr. Francesch Vicens Garcia Rector de Vallfogona*. Reimpresa de la única edició de 1622 y precehida de un prólech, Imprenta de 'n Manel Llach, Girona 1882.

44. V. Joaquín RUBIÓ Y ORS, *El Doctor D. Francisco Vicente García, Rector de Vallfogona. Su vida y sus obras poéticas*. Monografía compuesta por ....., por encargo del Excmo. Ayuntamiento Constitucional de esta ciudad, y leida en el acto solemne de colocar su retrato en la «Galería de Catalanes Ilustres» en el histórico Salon de Ciento de estas Casas Consistoriales, celebrado el 25 de setiembre de 1882, Establecimiento Tipografico de los Sucesores de Narciso Ramirez y C.ª, Barcelona 1883. Una segona edició aparegué dins *Galería de Catalanes Ilustres. Biografías*, vol. I, Ayuntamiento de Barcelona, Barcelona 1948, 217-252. Dins aquest mateix llibre, P[edro] BOHIGAS TARRAGÓ (*Historia de la Galeria de Catalanes Ilustres del Excmo. Ayuntamiento de Barcelona*) dóna una breu notícia de l'acord de l'Ajuntament de col·locar el retrat de Garcia, juntament amb el d'Àribau (23-24).

45. N'acabem d'esmentar l'última. Les anteriors són la que apareix en la nota 11 i, la més extensa, la següent: Joaquín RUBIÓ Y ORS, *Dr. Vicente García, (Rector de Vallfogona.) Su biografía y juicio crítico de sus obras*, dins *Certamen de la Academia de la Juventud Católica de Tortosa en honor de su excelsa patrona la Virgen*, Imprenta y Librería de Salvador Insuar, Tortosa 1879, 19-83.

46. V., per exemple, Gumersindo ALABART SANS, *Discurso de recepción pública del ingreso a la Real Academia de Buenas Letras*, Imprenta La Renaixensa, Barcelona 1919, 5.

dició ja havien abandonat majoritàriament la veneració per l'obra del poeta, que esdevingué menyspreada i combatuda malgrat la tasca investigadora que duia a terme, incansable, l'autor de la biografia més completa de Francesc Vicent Garcia, Ramon Corbella, reeditada diverses vegades en versions diferents des de 1889.⁴⁷

Per la tradició literària culta, en efecte, les censures que a Garcia fan Rubió i Ors i Antoni de Bofarull són decisives. Des d'aquell moment, l'obra de Garcia passarà a ser considerada corruptora del gust literari i moralment execrable, i la culpable de la castellanització que s'introdueix en la literatura catalana de la «Decadència». En la mesura que és un model a rebutjar, Francesc Vicent Garcia es converteix en l'antítesi d'un clàssic. El primer a dir-ho fou Rubió, però és Bofarull qui ho expressarà amb més rotunditat: «La propagación de las obras de Vallfogona, lejos de haber contribuido al desarrollo y perfección de la lengua catalana, fueron [sic] un medio pervertidor del verdadero sentimiento poético, una tentación para que los bufones y chocarreros se atrevieran a llamarse poetas, un fatal ejemplo de impureza tanto por lo que toca al lenguaje como a la moral y, por fin, una nueva tea de discordia en la parte gramatical y especialmente ortográfica. Justificaré —dijo— estos desahogos, tan antiguos en mí como la afición que profeso a la lengua, y que he manifestado más de una vez a ciertos rutinarios que miraban a Vallfogona como invulnerable».⁴⁸ És clara, doncs, la intencionalitat polèmica d'aquestes manifestacions.

Molt menys virulenta —i més intel·ligent— és la crítica de Rubió en els seus treballs, que cal llegir en el context estètic i ideològic de la segona meitat del segle XIX. Aquest historiador havia col·laborat decisivament en la publicació de l'edició més completa de les poesies del rector, com hem vist,⁴⁹ de manera que es convertí des de ben jove en l'especialista per excel·lència sobre Garcia. Però el seu fill Antoni ens explicarà que Rubió i Ors considerà l'edició de 1840 com un «pecat de què, en lo doble sentit literari i moral, se'n penedia molt amargament en sa vellesa».⁵⁰ I així veiem com, en successius treballs, ha de

47. Ramon CORBELLA, *Mostra dels escrits en prosa y en vers del Rnt. Dr. Francesc Vicent Garcia Rector de Vallfogona*. Prechida d'algunes notícies biogràfiques del autor, Tip. y Llibrería Católica de Sant Joseph, Vich 1889; UN VALLFOGONÍ [Ramon Corbella], *Mostra dels escrits del Rnt. Garcia y quatre notícies biogràfiques del autor, per .....*, Tip. y Llibrería Católica de Sant Joseph, Vich 1902; Ramon CORBELLA, *Mostra dels escrits del Dr. Vicent Garcia*, Imprempta y Llibrería Ausetana, Vich 1912; la següent edició figura esmentada en la nota 13, i fou reeditada, amb textos complementaris, en 1976 (op. cit., nota 1).

48. Antonio de BOFARULL, *Estudios, Sistema gramatical y Crestomatia de la Lengua catalana*, Librería de El Plus Ultra, Barcelona 1864, 31. La contundència del fragment transcrit influí durant molt temps: Norbert FONT Y SAGUÉ (*Breu Compendi de la Historia de la Literatura catalana*, Estampa «La Catalana», Barcelona 1900, 37) en fa una traducció quasi literal quan escriu que «les obres de Vallfogona en lloch d'haver contribuït al desenrotlllo y perfecció de la llengua catalana, foren un agent pervertidor del veritable sentiment poétich, una temptació pera que 'ls jotglars s'atrevisen á anomenarse poetes y un fatal exemple de impuresa per lo que respecta al llenguatge».

49. V. la nota 27.

50. Antoni RUBIÓ Y LLUCH, *Prólech a Joaquim RUBIÓ Y ORS, Lo Gayter del Llobregat. Poesies catalanes (1839-1895)*, vol. IV, Estampa de Francisco X. Altés, Barcelona 1902, XXVIII.

manifestar les seves reserves damunt una tasca que, en 1840, degué semblar-li un objectiu gloriós. Ja en el seu primer estudi adverteix: «Si no nos tinguéssim (...) per bons catalans, començaríem per protestar que tot quant escriurem que pugua disminuir en res la fama de què goza lo més popular de nostres poetes ho escriurem ab dolor del nostre cor i tan sols per a obeir a la veu de la consciència, de més autoritat per a nosaltres que lo crit de un exagerat amor a les coses de nostra benvolguda pàtria; i que si no haguéssim estat fermament convençuts de que la major part dels defectes que en Garcia havíem de trobar eren, més que seus, del temps i de la secta literària a què perteneixia, hauríem tal vegada deixat que emprenguessen altres una tarea que hauria sigut per a nosaltres ingratisíssima».⁵¹

En aquest estudi Rubió i Ors ja presenta els tres motius de crítica que provocaran el rebuig de la seva obra entre els erudits de la Renaixença: l'estètica barroca, la immoralitat o el mal gust d'alguns temes, la contaminació lingüística. Diu, en efecte, Rubió: «Garcia és lo poeta del temps en què vivia i de la secta poètica a què estava afillat (...). Com molts altres ingenis de son temps, Garcia se despullà de les brillants qualitats, i abundoses, ab què lo havia revestit la Providència, per a cobrir-se ab la llibrea, algun tant desllustringada ja per llurs imitadors, de Góngora i Quevedo» (p. 109). I més avall es refereix a la «manca de decència» de moltes composicions, tot i que «ab vergonya ho confessam» —diu—, «a ses poesies jocosas, i lo que pitjor és, a eixa mateixa falta de decència i netedat que tant nos raca, deu lo Rector de Vallfogona l'anomenada de què en Catalunya goza» (p. 116). L'acusació d'usar un llenguatge castellanitzat també és clarament exposada: aquest és «un dels defectes més graves del nostre poeta, per lo qual se li poden fer i fan més càrrecs sense que sia possible disculpar-lo. Tal és lo haver destruït la puresa de la llengua tenint o molt poc o gens d'escrúpul en usar en ses obres paraules castellanes» (p. 123).

En treballs successius, Rubió va insistir en aquestes crítiques, i ho féu amb més duresa: Parlant de Garcia «et de l'école, si je puis l'appeler ainsi, dont il était le représentant principal» diu que aquests escriptors «altérèrent la langue et discréditèrent les muses catalanes; car, sans aucun respect, ils se permirent avec l'une toute sorte de licences, et n'eurent pour les autres aucune des attentions que l'on doit et à ce qui est beau et à ce qui est bien»; i més avall afegeix que «sans le Dr. Garcia et la multitude, plus grande qu'on ne le croit généralement, de ses imitateurs au XVIIe siècle et dans la majeure partie du siècle suivant, on aurait continué d'observer» les regles de l'antiga poesia catalana. «Malheureusement, il n'en fût pas ainsi», conclou.⁵² En un altre estudi publicat el mateix any, afirma explícitament que es manifesta més rigorós en l'aspecte moral

El mateix Joaquim Rubió, en la monografia esmentada en la nota 44, considera el fet d'haver-se dedicat a l'estudi de Garcia una «circunstancia, para mí en este momento no sé si favorable ó adversa» (1.ª edició, 7).

51. Estudi esmentat en la nota 11, 100.

52. J[oaquín] RUBÍO Y ORS, *La littérature catalane. Étude traduite de l'espagnol et précédée d'un aperçu sur la Littérature Provençale*. Par Charles Boy, Chateaufort, Librairie Antiquaire, Lyon 1879, 15-16.

que en el seu primer treball, ja que «la crítica, que cierra a veces los ojos y se manifiesta menos severa con los descuidos literarios, múestrase inflexible con las ofensas que a la moral se hacen».⁵³

Més cautament, però en la mateixa línia, es manifestaren Milà i Fontanals i Marcelino Menéndez y Pelayo: aquell, molt de passada;⁵⁴ aquest, amb més extensió dins la seva *Antología de poetas líricos castellanos*, explicant que «apareció a principios del siglo XVII un poeta ligero y nada trascendental, de la clase que frisa con los copleros, que de catalán apenas conservaba más que la lengua, y ésta reducida casi a la condición de dialecto por la impureza con que la escribía», però també que «tenía ingenio picaresco, gracia festiva, simpática desenvoltura, imaginación alegre y lozana, grandes dotes de versificador, y de vez en cuando ráfagas de más auténtica y sincera poesía». I més enllà el compara amb Juan de Salinas, posats a «buscarle un próximo pariente entre los ingenios castellanos que pudo alcanzar». Per a Menéndez y Pelayo, «el pecado capital de García no consiste en los livianos escarceos de algunas piezas suyas, sino en el concepto generalmente frívolo que manifiesta de la poesía, en su incorregible propensión a no tomar el arte por lo serio, en su falta de ideal y en la pobreza de sus pensamientos, que tampoco se disimula bastante con los primores de la ejecución, harto fácil y verbosa, negligente y desaliñada». I conclou: «La antigua estimación que se hacía de sus versos se ha trocado en desdén, a lo menos entre las personas cultas y eruditas; en lo cual hay acaso tanto exceso como excesivo fue el aprecio con que en otros tiempos se los miraba».⁵⁵ Llevat de Corbella, els altres estudiosos del rector no aporten res més al que digueren Rubió i Menéndez y Pelayo.⁵⁶ Aquest desdeny a què es referia Menéndez y Pelayo presideix les

53. Estudi citat en la nota 45, 49.

54. Diu Milà: «En el siglo pasado y gran parte del presente, [en] los pocos versos que se escribían en catalán (fuera de los vulgares, entremeses, sainetes, etc.) se consideraba como modelo á Vicens García á quien se procuraba imitar por medio de una afectada llaneza, hasta que Puigblanch (...) y con más éxito Aribau inauguraron una última época [de la poesía catalana] (Manuel MILÁ Y FONTANALS, *Obras Completas del Dr. D. ....* Coleccionadas por el Dr. D. Marcelino MENÉNDEZ Y PELAYO, tomo VI, Opúsculos literarios. Tercera serie, Librería de Alvaro Verdaguier, Barcelona 1895, 415).

55. Marcelino MENÉNDEZ Y PELAYO, *Antología de Poetas líricos castellanos*, Edición Nacional, vol. X, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Santander 1945, 409-411. Uns anys abans, el mateix autor s'havia referit a uns poemes populars d'Aribau «de asunto trivial y chocarrero, dignos de alternar con las deplorables rimas festivas que en tanta copia produjo la escuela del Rector de Vallfogona y de sus numerosos imitadores, responsables en gran parte del descrédito en que vinieron á caer entre las gentes doctas y graves una lengua y una poesía que, abjurando de sus gloriosos orígenes, se empeñaban en reducir voluntariamente á la condición de dialecto informe y de improvisación chabacana y grosera» (Marcelino MENÉNDEZ Y PELAYO, *Prólogo* a Joaquim RUBIÓ Y ORS, *Lo Gayter del Llobregat*. Edició Políglota, vol. II, Estampa de Jaume Jepús y Roviralta, Barcelona 1889, X).

56. El Certamen celebrat a Tortosa l'any 1878 i que guanyà Rubió i Ors amb l'estudi esmentat en la nota 45, provocà la publicació de dos estudis més: Un s'imprimí al mateix llibre que el de Rubió: es tracta del d'Enrique del CASTILLO Y ALBA, *El Doctor Vicente Garcia, su biografía, y juicio crítico de sus obras*, 84-120. L'altre és el que figura citat en la nota 43, els nombrosos errors del qual van fer que s'hi haguessin d'incloure unes anotacions d'Enric-Claudi Girbal. Una mostra de la manca de rigor erudit del treball és la inclusió d'un pretès poema

referències a Garcia escrites en el primer terç del segle XX, i són presents més enllà encara. De vegades, els judicis apareixen amb tota cruesa: Manuel Rubio i Borràs afirmava que el nostre autor fou «el creador de una escuela que por sus licencias, atrevimiento en la elección de los asuntos y adaptación de determinados vocablos, es considerada como uno de los principales cooperadores del postrimer estado a que había llegado la literatura catalana al comenzar el siglo XVIII». ⁵⁷ Altres vegades, però, les observacions que se li fan vénen matisades per valoracions marginals: Garcia, diu Jean Amade, «ne manquait, à vrai dire, d'aucune des qualités qui assurent à quelqu'un la popularité littéraire (...); mais la verve et la drôlerie, la facilité et l'abondance ne compensent pas toujours sa trivialité, son absence de bon goût et l'effronterie de sa muse». ⁵⁸

Però al costat del manteniment del menyspreu envers l'obra de Garcia ⁵⁹ en

---

de joventut de Garcia, que sens dubte és una falsificació (9-10). Aquest treball és el punt de partida de la controvertida qüestió de la data de naixement de Garcia que, segons Sabater, es produí l'any 1582 (v. la nota 73). Una altra versió del seu treball sortí, amb el títol *Sr. D. Francisco Vicente Garcia, Rector de Vallfogona*, dins Obdulio RODRÍGUEZ Y GONZÁLEZ DE LOS RÍOS [ed.], *Album biográfico dertosense*, Tipografía de Gabriel Lassat, Tortosa 1892, 23-68. Altres estudis que poden adduir-se aquí són els de [Víctor] ARAGON, *Un poète catalan du XVIIe siècle. Vicens Garcia, Rector de Vallfogona (Né en 1582, mort le 2 septembre 1623.) Par le Premier Président .....*, Typographie et Litographie Boehm et fils, Montpellier 1880; i d'Albert SAVINE, *Un poète catalan au XVIIe siècle. Le Recteur de Vallfogona, dins Les étapes d'un naturaliste. Impressions et critiques*, Nouvelle Librairie parisienne E. Giraud et Cie., éditeurs, Paris 1885, 63-81.

57. Manuel RUBIO Y BORRÁS, *Historia de la Real y Pontificia Universidad de Cervera*, Librería Verdagué, Barcelona 1915, 39. Encara podríem retreure l'exemple que ens forneix Moliné i Brasés, el qual, criticant unes quintilles de Salvador Estrada, formula així les seves objeccions: «No sabem veure llenguatge escullit ni harmonia en les quintilles premiades ab lo primer accésit de la englantina; ben al contrari, hi hem descobert lo fatal pressagi de la escola pitarresca, o la permanencia dels ecos vallfogoneschs» (Ernest MOLINÉ Y BRASÉS, *La primera vinticinquena dels Jochs Florals*. Discursos llegits en la «Real Academia de Buenas Letras de Barcelona» en la recepció pública de D. ...., Estampa de la Casa de la Caritat, Barcelona 1913, 32).

58. Jean AMADE, *Origines et premières manifestations de la Renaissance littéraire en Catalogne au XIXe siècle*, Édouard Privat - Henri Didier, Toulouse - Paris 1924, 21. Altres autors en salven algun aspecte, que avui ens apareix com una nota negativa: «Ce n'est point qu'il soit dénué de toute personnalité: il est plus familier, moins dur que les auteurs de Castille; son picarisme ne s'exerce que dans l'horizon du village. Il donne le plus souvent l'impression d'un villageois, malicieux avec jovialité, et qui transpose les satiriques de la capitale» (Joseph-Sébastien PONS, *La Littérature catalane en Roussillon au XVIIe et au XVIIIe siècle*, Édouard Privat - Henri Didier, Toulouse - Paris 1919, 35-36).

59. En la tradició historiogràfica catalana això és ben clar, ja des d'Antonio RUBIÓ Y LLUCH (*Sumario de la Historia de la Literatura española por el Dr. D. ....*, Imprenta Casa Provincial de Caridad, Barcelona 1901, 99-101 i 105). El segueix en aquell rebuig Lluís NICOLAU D'OLWER, *Literatura catalana. Perspectiva general*, Publicacions de «La Revista», Barcelona 1917, i ho repeteix dins el seu *Resum de Literatura catalana*, Editorial Barcino, Barcelona 1927. Faig la citació d'aquesta darrera edició (p. 92): «Lluiten dues escoles —tan influïdes l'una com l'altra per l'arcadisme bucòlic—[:] la trivi[a] i vulgaríssima de Vicenç Garcia (el «Rector de Vallfogona»), i la més acadèmica i conceptista de Francesc Fontanella. Ambdós poetes són fàcils, abundosos i acastellanats: la victòria, però, és de Vallfogona, que els contemporanis i els posteriors admiren i imiten. Des de llavors la poesia catalana, completament empobrida, quan no és vulgar de fons és una mala imitació del més dolent de la lite-

particular i l'estil barroc en general,⁶⁰ la seva importància s'ha anat posant novament de relleu des de la dècada dels anys trenta a propòsit de diversos aspectes de la seva obra (i fins i tot de la seva vida, com veurem). Una primera reivindicació de Garcia es produeix coincidint amb la recuperació que fan els poetes castellans de la generació del 27 de Góngora i la poesia barroca. Així, paral·lelament —si bé més tard—, Bartomeu Rosselló-Pòrcel reelaborà temes i versos de Garcia, tasca especialment visible en el sonet *A una dama que es pentinava darrera una reixa en temps de Vicenç Garcia*, datat el maig de 1935,⁶¹ «Martí de Riquer donà un relleu tot nou a Garcia i a Fontanella en l'antologia que, el 1936, publicà amb la col·laboració de Josep M. Miquel i Vergés i de Joan Teixidor, [i] Riquer i Guillem Díaz-Plaja prepararen per a l'Editorial Barcino una antologia de la poesia barroca que, segons sembla, es perdé amb la guerra».⁶² Riquer i Díaz-Plaja continuaran reivindicant el Barroc anys a venir. El

---

ratura espanyola». I és seguit en això per Jordi Rubió, en el seu estudi (tan important, per altra banda) sobre Garcia. L'apartat on és tractat es titula «La trivialitat [Garcia] y el bucolismo [Fontanella]», i diu del primer: «Sus parodias no se elevan, como hacían los culteranos de Castilla, a una escenificación decorativa, sino que las vulgarizan pedestramente a nivel del populacho. Léase como ejemplo la declaración de Apolo en la *Fábula de Dafne*. Ni el nombre de Ausias March le impone respeto en su afán parodístico: (...) Lamentable. Cuando no cae tan bajo, la trivialidad le vence casi siempre. Por esto desmenuza y alarga las situaciones hasta agotarlas. Como si él personalmente estuviera ausente de lo que escribe o comenta» (op. cit. al final de la nota 13, 564). (El concepte de «vallfogonesc» acaba esdevenint un jòquer per expressar no se sap què de negatiu: «l'obra de Baldiri Rexach, tot i vallfogonesca en la forma» és vàlida per les seves idees, explica Jordi MONERS I PUJOL-BUSQUETS, en l'article *Rexach i Carbó, Baldiri*, dins *Ictineu. Diccionari de les ciències de la societat dels Països Catalans (segles XVIII-XX)*, a cura de Francesc Artal, Pere Gabriel, Enric Lluch i Francesc Roca, Edicions 62, Barcelona 1979, 412).

60. El rebuig de l'estil barroc arrenca de molt abans, i és implícit en molts textos que critiquen Garcia. Ho formula càndidament Savine al treball citat en la nota 56. Diu, a propòsit del nostre escriptor, que «il ne faut pas chercher en Garcia un poète original, un poète personnel, mais seulement un poète de reflet, encore ce reflet est-il celui-ci d'une decadence, car Gongora et Quévedo (...) ne pourront jamais passer pour des talents sains (...) Étudions donc le Gongorisme et le Quévedisme, deux formes du mouvement littéraire qui affligea à cette époque toute l'Europe» (74-75). Des d'un punt de vista lingüístic, és rebutjat per Aramon: «Il suffit de feuilleter n'importe quel livre de cette époque pour constater tout de suite sa pauvreté lexicale et le nombre extraordinaire de barbarismes qu'il contient» (Ramon ARAMON I SERRA, *Problèmes d'histoire de la langue catalane*, dins *La Linguistique catalane*, [Primer Colloqui Internacional de Llengua i Literatura catalanes, Estrasburg, 23-27 d'abril de 1968], Éditions Klincksieck, Paris 1973, 67). (Les connotacions negatives del concepte de «barroc» no s'han pas esborrat: v., per exemple, Lluís DUCH, *Espiritualitat i barroquització*, dins «Serra d'Or», 1979, 485-486).

61. Bartomeu ROSELLÓ-PÒRCEL, *Obra poètica*, Ediciones «R.O.D.A.», Palma de Mallorca 1949, 125. En parla Molas al seu article esmentat en la nota 35, pp. 35 i 39.

62. Joaquim MOLAS, op. cit., 35. La primera d'aquestes antologies és la de Martí de RIQUER, Josep Maria MIQUEL I VERGÉS i Joan TEIXIDOR, *Antologia General de la Poesia Catalana*, Edicions de la Rosa dels Vents, Barcelona 1936. El llibre de Riquer i Díaz-Plaja encara era esmentat l'any 1956, ja que aquest darrer autor, parlant de la poesia barroca a Catalunya, diu: «Aquestes notes han estat preses del llibre *Poetes catalans dels segles XVI i XVII*, que tenim preparat amb la col·laboració de Martí de RIQUER» (Guillem DÍAZ-PLAJA, *De Literatura catalana. Estudis i interpretacions*, Editorial Selecta, Barcelona 1956, 74).

primer, dins el seu *Resumen de Literatura catalana*, on el període que estudiem s'inicia amb aquests mots sorprenents: «Afortunadamente, en el siglo XVII hace su aparición en la poesía catalana el barroquismo castellano, y la poesía culta y aristocrática de Góngora le da unos leves destellos de dignidad y grandeza». La seva actitud de presentar els aspectes més cultes de Garcia és clarament programàtica, enfront de la «poesía escatológica, grosera y sucia que, naturalmente, ha sido la única que ha logrado predicamento y fama entre la zafiedad del pueblo». ⁶³ És veritat, amb tot, que a la seva definitiva *Història de la Literatura catalana* moderà aquesta valoració polèmica, de manera que, tot i valorar l'elegància i l'artificiositat de Garcia, sentència: «El cas de Vicent Garcia no té res de singular ni de personal. La seva obra poètica, en tots els aspectes —elegància de sonets amorosos o dècimes cortesanes, paròdia de la faula mitològica, sàtira violenta i despietada, burla dels tòpics dels poetes del temps, desengany del món, estirabots, "letrilles", sensualitat, obscenitat i brutícia—, correspon a una part de l'obra literària de Francisco de Quevedo, autor que també ha fruit d'un desenfocat prestigi popular que només té en compte l'escatologia, encara que cal no oblidar l'enorme distància que separa Vicent Garcia de l'intelligentíssim i subtilíssim Quevedo». ⁶⁴ I en dues notes a peu de pàgina afirma, una a propòsit de la possibilitat de fer una edició crítica de Garcia i l'altra en recomanar l'estudi de la llengua literària de la decadència, i no s'està de manifestar: «Amb tot, tenim l'esperança que, abans de veure una edició crítica de les obres del Rector de Vallfogona, en veurem una de la crònica de Muntaner, per exemple, i d'altres autors catalans més dignes de treball seriós». I en segon cas, introdueix la mateixa idea: «Tinc la confiança que primer s'empendrà l'estudi seriós de la llengua dels autors medievals o moderns, com Eiximenis, sant Vicent Ferrer, Roís de Corella, Josep Carner, Carles Riba o J. V. Foix». ⁶⁵

En ambdós llibres, però, Riquer planteja lúcidament una altra qüestió que representa la rèplica a un altre motiu de rebuig de les obres del rector: la castellanització lingüística. Per això diu que «gran parte de los castellanismos que se hallan en los poetas catalanes cultos de los siglos XVI y XVII no indican pobreza de expresión ni falta de habilidad literaria: son elementos que forman parte de una lengua poética determinada, del mismo modo que en la Edad Media y en los poetas renacentistas los provenzalismos y los italianismos eran importaciones puramente artísticas. Muchos de los castellanismos de Vicens Garcia y de Francesch Fontanella son voces que los mismos puristas castellanos de su época criticaban como palabras de la "jerga gongorina"». ⁶⁶ El segueix en això Díaz-Plaja i no oblidava el problema tampoc Jordi Rubió. ⁶⁷ Darrerament és Pere Gim-

63. Martín de RIQUER, *Resumen de Literatura catalana*, Barcelona 1947, 147 i 149.

64. Martí de RIQUER, *Història de la Literatura catalana*, vol. III, Edicions Ariel, Esplugues de Llobregat 1964, 644.

65. Op. cit. en la nota anterior, 625, nota 4, i 645, nota 52, respectivament.

66. Op. cit. en la nota 63, 150. En el mateix sentit, bé que menys emfàticament, s'expressa en el llibre esmentat en la nota 64, 644-645.

67. Díaz-Plaja en parla dins l'obra esmentada en la nota 62, 82. Rubió hi fa referència en l'obra citada al final de la nota 13, 532.

ferer qui ha posat més èmfasi en la qüestió,⁶⁸ i aquestes idees li van permetre fer la reivindicació de Francesc Vicent Garcia.⁶⁹

En canvi, ben pocs han combatut l'altre motiu de menyspreu envers l'obra de Garcia: l'obsenitat i la brutícia. Potser perquè els prejudicis morals ja han deixat d'influir sobre els crítics actuals.⁷⁰ En canvi, el nostre poeta ha estat reivindicat des de dos punts de vista externs a la seva obra. En primer lloc, com a escriptor que es va mantenir fidel al català en un període de decadència literària.⁷¹ Jo no estic gaire d'acord que això sigui un mèrit de Garcia; aquesta és una qüestió que segurament no es va plantejar mai: al Principat, la literatura catalana es trobava en un moment de vitalitat, especialment fora de la lletra impresa; i no crec que sigui pertinent treure conclusions del fet que no traduís al castellà el seu sermó a les exèquies de Felip III abans de publicar-lo. Una altra circumstància, finalment, li ha valgut la dedicació i l'interès d'alguns sectors culturals del nostre país: la seva condició de capellà.⁷² Amb tot, és cert que els últims estudis sobre el rector s'han centrat en aspectes erudits que prescindeixen de consideracions crítiques originals,⁷³ si exceptuem les intel·ligents valo-

68. Pere GIMFERRER, *Acerca del Barroco literario catalán*, dins «Destino», núm. 1721 (26-IX-1970).

69. Pere GIMFERRER, *Reivindicación del rector de Vallfogona*, dins «Destino», núm. 2164 (29-III-1979), 31. No era, però, la primera vegada que treia el tema; ja n'havia parlat en *La «Relació» de Francesc Tagell*, dins «Destino», núm. 1822 (2-IX-1972), 35.

70. Podríem retreure aquí la refutació indignada que fa Jesús Francesc Massip a les acusacions d'obsenitat i grolleria fetes a Garcia: «Grolleres o no —apreciació no literària, per cert, sinó d'un formulisme burgès de comportament—, l'important és la composició en si», diu en un lloc. I més tard explica: «En el tractament de l'erotisme (tema tabú a les literatures occidentals), Francesc Vice[n]ç Garcia recorre un camí valent, desinhibit i modern, des de l'erotisme més sublim i preromàntic fins a l'erotisme pornogràfic més madur i experimentat; un camí que s'avé —4 segles pel mig— amb la producció d'un Georges Bataille, d'una Anaïs Nin (catalana de naixement, per cert) o d'un Charles Bukovski» (Jesús Francesc MASSIP, *Notes de teatre a Tortosa*, dins «Ebre Informes», núms. 206 [28-I-1982] i 210 [25-II-1982], respectivament).

71. Ho explicita ben clarament Triadó: «El famós escriptor tortosí és, avui almenys, un exemple de fidelitat essencial a la nostra llengua i un pas obligat i necessari en l'evolució de la nostra història literària, però no és pas allò que s'insinua entre resplendors efímeres en la seva poesia: el gran poeta català del barroc» (Joan TRIADÚ, *Sobre Francesc-Vicenç Garcia, rector de Vallfogona*, dins «Avui», 4-IV-1982, 20).

72. V. Climent FORNER, *El meu Rector de Vallfogona*, dins el llibre d'Antoni Mundo citat en la nota 1, 223-244. La commemoració dels 350 anys de la mort del rector (celebrada a Vallfogona el setembre de 1975) fou sobretot una celebració sacerdotal (v. ANÒNIM, *Francesc Vicenç Garcia recordat a Vallfogona*, dins «Serra d'Or», 1976, 37).

73. Serra Vilaró dedicà diversos estudis, des de 1936, a intentar demostrar la teoria que Garcia fou l'Avellaneda que escriví el *Segundo tomo del Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha*, estampat a Tarragona el 1614, i apunta també la possibilitat que sigui l'autor de la comèdia *El cortés bandolero*, representada a Barcelona el 1616. L'estudi més ampli és el darrer: Juan SERRA VILARÓ, *El Rector de Vallfogona Dr. Francesc Vicens Garcia à Avellaneda*, Biblioteca Central, Barcelona 1964. Cal destacar també els treballs d'Eufemià FORT I COGUL, *El Rector de Vallfogona i Santes Creus*, Publicacions de l'Arxiu Bibliogràfic, Santes Creus [Tarragona] 1950; José María de COSSÍO, *Fábulas mitológicas en España*, Espasa-Calpe, Madrid 1952, 718-721 i 723; Josep J. PIQUER I JOVER, *El Dr. Vicenç Garcia i fra Josep Barberà. Noves notícies sobre els orígens de la seva amistat*, «Santes Creus», Boletín del Archivo Bibliográfico de Santes Creus, núm. 32 (1970), 113-142; Lluís M. MONCUNILL I CIRAC, *Els Castellanismes*

racions de Giuseppe Grilli sobre el Barroc literari català,⁷⁴ o s'han ocupat d'aspectes de la seva vida i obra amb caràcter divulgatiu.⁷⁵

---

en la llengua poètica del Rector de Vallfogona, dins «Quaderns de Vilaniu», núm. 1 (maig de 1982), 31-43; Antoni M.ª BAUSILI, *El Rector de Vallfogona feia de rector d'Òdena*, dins «Par-ròquia de Sant Pere» [circular], núm. 3 (16-I-1983). La controvertida qüestió de la validesa de la partida de baptisme exhumada per Sabater (v. la nota 56), els dubtes sobre la qual ja apareixen en el primer llibre de Corbella esmentat en la nota 47, 17-18, ha provocat una sèrie d'articles sobre el tema: nous arguments en contra apareixen en E[duard] JUNYENT, *Una creu del bisbe Robuster i el Rector de Vallfogona*, dins «Ausa», núm. 42 (1962), 306-308. Vegeu també Albert ROSSICH, *La data de naixença del Rector de Vallfogona*, dins «La Vanguardia», 14-I-1982, 36. Defensa l'autenticitat de la partida, però, Jesús MASSIP, *Quatre-cents anys del naixement del Rector de Vallfogona*, dins «Serra d'Or», 1982, 33-34.

74. Giuseppe GRILLI, Pròleg a Francesc Vicenç GARCIA, *Sonets a cura de .....*, Edicions 62, Barcelona 1979, 5-26. Id., *Apropaments progressius a un text poètic barroc: «Amo a una pedra...» de Francesc Vicenç Garcia*, dins Narcís GAROLERA, *Anàlisi i Comentaris de textos literaris catalans*, vol. primer, Curial, Barcelona 1982, 179-198; Id., *Excés d'oralitat i carnaval a la cultura urbana entre manierisme i barroc*, dins *Miscehània Pere Bobigas / 3*, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», VI (1983), 309-357. (No he pogut veure, en canvi, els estudis d'Id., *Decadenza, arcadia e barocco nella Catalogna del XVII secolo*, dins «Annali dell' Istituto Orientale di Napoli - Sezione Romanza», 1981, 409-434, ni *Un codice dell' osceno per la poesia catalana?*, dins *I codici della trasgressività in area ispanica*, Verona 1981, 223-336, els quals hi deuen fer referència.) Per altra banda, s'anuncia la publicació d'un llibre intitulat *Barocco Catalano*.

75. Encara que no aporten notícies noves, cal que esmentem els estudis d'Eduard MARQUEZ, *Notes biogràfiques del Dr. Vicenç Garcia, Rector de Vallfogona*, dins *Primers Jocs Florals del Balneari de Vallfogona de Riucorb*, Tallers Tipogràfics de Joan Cunillera, Reus 1948, 63-90; Eufemià FORT i COGUL, *El Rector de Vallfogona*, Rafael Dalmau, editor, Barcelona 1964; Oriol VERGÉS, *El Rector de Vallfogona*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Montserrat 1982. Ja hem citat en la nota 1, per altra banda, el llibre d'Antoni Mundo, un intent discutible d'anàlitzar la personalitat de Garcia des del punt de vista de la psicoanàlisi. Altres treballs que contenen idees o observacions d'interès són els de J[osep] J[UNYENT], *Antologia. Francesc-Vicenç Garcia «El Rector de Vallfogona» (1579-1623[...])*, dins «Quaderns de Pastoral», núms. 36-37 (juny-agost 1975), 211-254; Jaume VIDAL i ALCOVER, *El Rector de Vallfogona en la literatura del seu temps*, dins l'opuscle esmentat en la nota introductòria, 13-16; Id., *Notes al text poètic* [edició i comentari de dos poemes de Garcia], dins *Homenatge al poeta Dr. Francesc-Vicenç Garcia, Rector de Vallfogona, en el IV Centenari del seu naixement (1582-1982)*, publicació dels «Gogistes tarragonins», núm. 16, Tarragona - Vallfogona de Riucorb 1982, [9-10]; Salvador RAMON i VINYES, *Rector de Vallfogona*, dins la publicació precedent, [12]; Josep VALLVERDÚ, *El Rector de Vallfogona i la llengua del Barroc*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida 1982, i Prim BERTRAN i ROIGÉ, *El Rector de Vallfogona, Francesc Vicenç Garcia, i les terres de Lleida*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida 1982.